

Duurzaamheidsagenda

▸ Borger-Odoorn | 2024-2030

Gemeente Borger-Odoorn

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1 Inleiding 3

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten 5

Hoofdstuk 3 Beleidskader 6

Hoofdstuk 4 Visie en opbouw van de agenda 8

Hoofdstuk 5 Thematische uitwerking 9

Hoofdstuk 6 Hoe verder 24

Gemeente Borger-Odoorn

Voorwoord

De overgang naar een duurzame samenleving is een van de grootste en belangrijkste opgaven van deze tijd. We willen de aarde leefbaar houden voor onszelf en toekomstige generaties. Of we dit nu doen vanuit idealisme of om de energierekening omlaag te brengen. Deze opgave vergt inzet van ons allemaal.

Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zullen we de komende jaren dan ook stevig aan de slag moeten om onze huizen en bedrijven, onze economie, onze openbare ruimte en onze mobiliteit duurzamer te maken. Als gemeente geven we daarbij het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed en wagenpark te verduurzamen. En we zien een rol voor onszelf om onze inwoners en ondernemers te informeren en te inspireren. Daarbij pakken we soms de regie, zoals bij het maken van plannen om wijken aardgasvrij te maken, het verduurzamen van scholen en het vergroenen van dorpen en wijken.

In de voorliggende Duurzaamheidsagenda geven we aan wat onze inzet is op het gebied van vijf verschillende duurzaamheidsthema's. En geven we aan wat we al doen, wat we de komende jaren willen oppakken, hoe we dat willen doen en aan welke doelen we werken voor 2030 en 2050.

We beginnen niet op nul. Op het gebied van de energietransitie, klimaat-adaptatie en afvalscheiding zijn de afgelopen jaren al grote stappen gezet. Daar bouwen we op voort. Alleen gezamenlijk kunnen we onze ambities en opgaven realiseren. Zo blijft Borger-Odoorn ook in de toekomst een prettige plek om te wonen, te werken en te recreëren.

Wethouder Jeroen Hartsuiker
Portefeuillehouder Duurzaamheid

Hoofdstuk 1 | Inleiding

In een snel veranderende wereld is aan de slag gaan met duurzaamheid niet langer een optie, maar een noodzaak. Wereldwijd is sprake van een veranderend klimaat. De gevolgen voor de leefomgeving, economie en natuur worden steeds zichtbaarder en de bewustwording bij mensen wordt groter. Er zijn op internationaal en nationaal niveau afspraken gemaakt over de reductie van broeikasgasemissies, klimaatadaptatie, het herstellen en beschermen van ecosystemen en biodiversiteit en de overgang naar een circulaire economie. Het doel hiervan is om de aarde leefbaar te houden voor toekomstige generaties, de opwarming te beperken en de leefomgeving klimaatbestendig in te richten. Wij onderkennen de urgentie van deze opgaven en pakken nieuwe ontwikkelingen op. Ondertussen gaan we door met wat we al doen. We benutten de kansen om Borger-Odoorn te transformeren tot een duurzame, veerkrachtige leefomgeving waarin mens, natuur en economie harmonieus samengaan.

De opgaven op het gebied van duurzaamheid zijn omvangrijk en complex. Om richting te geven aan ons handelen hebben we daarom deze Duurzaamheidsagenda uitgewerkt, zoals opgenomen in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen denken & samen doen!'.

Wat verstaan we onder duurzaamheid?

Veelal wordt bij duurzaamheid gedacht aan gebruik van energie uit natuurlijke en hernieuwbare bronnen zoals zon, wind en biomassa, het aardgasvrij maken van woningen en andere gebouwen en het verduurzamen van mobiliteit door bijvoorbeeld elektrisch rijden te stimuleren.
Maar dit is slechts een deel van de opgave. We zullen ook moeten inspelen op de gevolgen van klimaatverandering waar het gaat om drogere zomers, intensieve regenbuien en wateroverlast. Dit vraagt om het zorgvuldig omgaan met onze schaarse ruimte.

Duurzaamheid gaat ook om grondstoffen efficiënter gebruiken. Bijvoorbeeld door afval als grondstof onderdeel te laten zijn van een circulaire economie en spullen vaker te repareren of hergebruiken in plaats van te vervangen. Daarnaast raakt duurzaamheid aan de natuur en het streven naar het versterken van de natuurlijke habitats, waarbij de biodiversiteit toeneemt.

Een heldere koers

Met deze Duurzaamheidsagenda laten we zien hoe we onze ambities voor 2030 willen waarmaken, waarbij we een doorkijk bieden op het perspectief richting 2050. De agenda is uitgewerkt op basis van een indeling aan de hand van vijf thema's. Per thema zetten we een stip op de horizon en geven aan hoe we daar concreet naartoe werken. Daarmee laten we zien hoe we op lokaal niveau invulling geven aan de Europese en nationale klimaatdoelen, hoe we onze leefomgeving klimaatadaptief en waterrobuust willen inrichten en op welke wijze we willen inzetten op het bevorderen van de biodiversiteit en het ondersteunen van de overgang naar een circulaire economie. De agenda geeft bovendien inzicht, overzicht en duiding van de samenhang binnen de Europese, landelijke, regionale en lokale doelen en afspraken.

Het betreft een strategische agenda op hoofdlijnen: voor specifieke onderwerpen worden in onderliggende documenten onderwerpen nader uitgewerkt en geconcretiseerd. Om koers te houden, wordt de Duurzaamheidsagenda herijkt en aangescherpt wanneer dat nodig is. Daarnaast monitoren wij de voortgang op basis van landelijke en regionale monitoringsinstrumenten. Op die manier doen we de goede dingen en doen we de dingen goed, houden we de vinger aan de pols bij de voortgang en spelen we in op trends en ontwikkelingen die zich voordoen.

Foto: Kees Lieben

Hoofdstuk 2 | Uitgangspunten

In dit hoofdstuk staan een aantal uitgangspunten geformuleerd die we hebben gehanteerd bij het uitwerken van onze strategie op het gebied van duurzaamheid.

Ons toekomstbeeld: duurzaam in alles

We zien duurzaamheid als een integraal onderdeel van onze fysieke leefomgeving. De Duurzaamheidsagenda is daarom een uitwerking van onze Omgevingsvisie Buiten Gewoon Borger-Odoorn. Het is een vertaling van het toekomstbeeld en de ambitie Duurzaam in alles uit de Omgevingsvisie. Het geeft richting aan onze inzet om samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te werken aan een duurzamere leefomgeving en economie. We sluiten aan bij de gebiedskompassen om gebieden op maat te faciliteren bij duurzaamheid en klimaatveerkrachtigheid.

Over duurzaamheid is in de Omgevingsvisie de volgende richting opgenomen:

> Op het vlak van energie en klimaat hebben we grote stappen gemaakt. Samen, lokaal met een eerlijke verdeling van lusten en lasten. Bij alles wat we doen wegen we de toekomstbestendigheid van de oplossing. Gezond, veilig, klimaatadaptief, duurzaam en samen.

Met de Duurzaamheidsagenda zetten we de kaders neer voor een uitvoeringsprogramma met tactische doelen en meetbare resultaten. In het omgevingsplan worden de doelen verder geconcretiseerd in regels.

Cittaslow

Onze strategie op het gebied van duurzaamheid sluit aan bij het keurmerk Cittaslow vanwege het streven naar een duurzame omgeving verbonden aan een kwalitatief hoogwaardig landschap en een krachtige sociale gemeenschap. Identiteit en cultuurhistorie zijn hierbij belangrijke elementen. Dit wordt ondersteund door waarden als authenticiteit, gastvrijheid, respect, tijd en aandacht voor elkaar. We wenden de kracht van onze gemeenschap aan om de duurzaamheidsopgave gezamenlijk vorm te geven op basis van concrete plannen en acties. Het lokale ambassadeursnetwerk Cittaslow, dat sinds 2010 is opgebouwd, benutten we daar bij.

Iedereen kan meedoen

Veel inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in onze gemeente zijn al aan de slag met verduurzaming. Er zijn echter ook inwoners en organisaties die nog niet nadenken over verduurzaming, die niet weten hoe ze het moeten aanpakken of die de financiële middelen niet hebben. Denk bijvoorbeeld aan verenigingen die gerund worden door vrijwilligers of inwoners met een kleine portemonnee. We willen dat iedereen mee kan doen. Daarom hebben we aandacht voor groepen die achterblijven, bieden we waar mogelijk en nodig maatwerk, en zetten we ons ervoor in dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; ook voor inwoners die te maken hebben met energiearmoede. Hiermee werken we aan een inclusieve energietransitie.

Hoofdstuk 3 | Beleidskader

Het voorgaande decennium zijn veel (inter-)nationale, regionale en lokale ambities, doelen en afspraken tot stand gekomen met als gezamenlijk doel: een duurzame toekomst coördineren en versnellen. In dit hoofdstuk staat een overzicht op hoofdlijnen van deze ambities, doelen en afspraken. Dit overzicht is niet uitputtend. Het betreft belangrijke bouwstenen als beleidskader voor deze Duurzaamheidsagenda. De Sustainable Development Goals, ofwel Duurzame Ontwikkelingsdoelen (zie figuur 1) hebben we zichtbaar gekoppeld aan de thema's in deze agenda.

Figuur 1 – Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Internationaal en nationaal

- De Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn 17 doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Deze ontwikkelingsdoelen zijn in 2015 vastgesteld in samenspraak met burgers en organisaties over de hele wereld.
- Klimaatakkoord van Parijs. Dit akkoord heeft tot doel om in 2050 de stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur te beperken tot ruim onder 2 graden Celsius, en zo mogelijk 1,5 graden Celsius. Om de doelen van het Parijs-akkoord te halen, spraken de EU-lidstaten in 2021 met elkaar af dat de Europese Unie in 2030 minimaal 55% minder moet uitstoten. In 2050 wil de Europese Unie klimaatneutraal zijn, dus netto geen broeikasgassen meer uitstoten. Dit is vastgelegd in de Europese klimaatwet.
- Nationaal Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord staan afspraken met 5 sectoren over de maatregelen die deze sectoren de komende 10 jaar en in de jaren daarna gaan nemen om de klimaatdoelen te halen. Deze sectoren zijn gebouwde omgeving, landbouw en landgebruik, elektriciteit, industrie en mobiliteit. De Nederlandse doelen zijn vastgelegd in de Klimaatwet. De uitwerking wordt onder meer opgepakt in de Regionale Energie Strategie (RES) en het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP).
- VN-akkoord Biodiversiteit. De VN heeft afspraken gemaakt over het herstellen en beschermen van ecosystemen en biodiversiteit, zodat de natuurlijke basis van ons bestaan behouden blijft.
- Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Het DPRA is een plan van Nederlandse overheden om wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen te beperken. Het doel is dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.
- Nederland Circulair in 2050. Dit Rijksbrede programma circulaire economie heeft tot doel dat in 2030 Nederland 50% circulair en in 2050 Nederland 100% circulair is. In een circulaire economie worden grondstoffen efficiënt gebruikt, afval is geminimaliseerd en producten worden hergebruikt, gerecycled en gerepareerd. Consumptiegedrag is een belangrijk onderdeel.
- Water en Bodem sturend. In een brief aan de Kamer heeft het Rijk 33 structurerende keuzes benoemd om de ruimtelijk inrichting aan te passen aan het water- en bodemsysteem.

Regionaal

- Regionale Energiestrategie (RES) Drenthe. In de RES Drenthe 1.0 hebben we samen met de andere Drentse partners afgesproken om in Drenthe ten minste 3,45 TeraWattuur (TWh) duurzame energie op land in 2030 op te wekken met windmolens, zonneparken en grote zonnedaken als bijdrage aan de landelijke opgave van grootschalige hernieuwbare elektriciteitsopwekking op land van 35 TWh.
- Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG). Met het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) zet het Rijk in op het landelijk gebied met een integrale aanpak voor de opgaven voor natuur, water en klimaat, waarbij rekening wordt gehouden met de vitaliteit, leefbaarheid, het sociaal-economische perspectief en het perspectief voor toekomstgerichte landbouw. Het DPLG is hiervan een uitwerking op Drentse schaal onder regie van de provincie Drenthe.
- Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe. Met dit programma versterken we de economische groei, werkgelegenheid en levenskwaliteit in de regio Zuid- en Oost-Drenthe. Hiermee zetten we in op kansengelijkheid en brede welvaart. In de projecten en investeringen hebben we aandacht voor duurzame ontwikkeling.
- Regionale Adaptatiestrategie (RAS). In het Samenwerkingsverband Noordelijke Vechtstromen (SNV) werken we aan een veerkrachtige, klimaatadaptieve en waterrobuuste regio door gezamenlijk gemeentegrens overstijgende adaptatiemaatregelen op te pakken op het gebied van hitte, droogte en wateroverlast.
- Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) Drenthe. In het RMP 1.0 hebben de provincie Drenthe en de Drentse gemeenten een plan uitgewerkt op het gebied van de ontwikkeling van duurzame mobiliteit.

Lokaal

- Woonvisie 2022+. We werken aan een inclusieve en duurzame woonomgeving met betaalbare en energiezuinige woningen en aandacht voor levensloopbestendigheid en toegankelijkheid.
- Transitievisie Warmte (TVW). We werken aan een CO_2-neutrale en aardgasvrije gebouwde omgeving (woningen, winkels, kantoren, scholen en andere gebouwen) door geleidelijk over te stappen naar hernieuwbare warmtebronnen zoals zonne-energie, groen gas en warmte uit lucht, water en bodem.
- Laadvisie. We stimuleren elektrisch vervoer door tijdig een toegankelijke, betaalbare, betrouwbare en veilige laad-infrastructuur voor elektrische voertuigen te realiseren.
- Grondstoffenvisie 2021-2025. We stimuleren een circulaire economie waarin grondstoffen efficiënt worden (her)gebruikt, afval wordt geminimaliseerd en recycling wordt bevorderd.
- Groenvisie. We willen met ons groenbeleid de biodiversiteit vergroten, een gezonde leefomgeving creëren en de identiteit en cultuurhistorische waarden van de verschillende landschappen en dorpen in onze gemeente versterken.

Hoofdstuk 4 | Visie en opbouw van de agenda

Deze agenda betreft een routekaart op hoofdlijnen voor verduurzaming tot 2030. Om de route naar 2030 te bepalen, is het van belang om goed zicht te hebben op de bestemming in 2050. In dit hoofdstuk schetsen we onze langetermijnvisie en werken we de thematische scope van de agenda verder uit.

Visie
In 2050 heeft Borger-Odoorn een volledig klimaatneutrale energievoorziening op basis van een uitgebalanceerde energiemix met voldoende netcapaciteit passend bij de vraag naar en het aanbod van duurzame energie. Lokaal eigendom is geborgd waardoor onze inwoners en ondernemers gebruik maken en profiteren van energie die lokaal wordt opgewekt. Alle woningen en andere gebouwen zijn aardgasvrij, CO_2-neutraal, en duurzaam verwarmd. We reizen en vervoeren slim en fossielvrij. Er is een ruim aanbod van duurzame mobiliteit en dit aanbod is beschikbaar voor iedereen. Energie is betaalbaar.

Voor onze groene landschapselementen is ruimte en ze zijn robuust. Er zijn groene corridors die de natuurgebieden verbinden. Ook buiten de natuurgebieden gaat het goed met de biodiversiteit. Er is een harmonieuze balans tussen natuur en landbouw & grondgebruik. Er is sprake van een circulaire economie waarin inwoners en ondernemers geen fossiele grondstoffen gebruiken en restproducten als grondstof worden ingezet voor hergebruik in de regio. Onze inwoners, ondernemers en bezoekers genieten van een leefomgeving die klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en vormgegeven. Mensen zijn klimaatbewust(er) en gaan veerkrachtig om met (klimaat)verandering.

Vanuit onze lokale verantwoordelijkheid dragen we hiermee bij aan een leefbare wereld en een gezond woon-, werk- en leefklimaat in Borger-Odoorn voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Nu en in de toekomst.

Thematische scope
Op basis van onze ambitie, onze visie en het beleidskader hebben wij de duurzaamheidsopgave uitgewerkt aan de hand van vijf thema's:
1. Energietransitie
2. Duurzame mobiliteit
3. Klimaat-adaptatie
4. Circulaire economie
5. Natuur & biodiversiteit

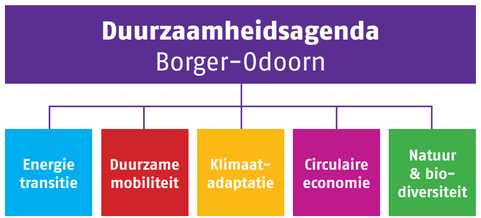

Figuur 2 - Thematische scope Duurzaamheidsagenda

Bij de nadere uitwerking van de Duurzaamheidsagenda leggen we per thema verbinding met de Sustainable Development Goals door te benoemen aan welke doelen een thema bijdraagt.

Hoofdstuk 5 | Thematische uitwerking

Om het toekomstbeeld en de ambities te bereiken, hebben we voor de vijf thema's doelen vastgesteld of we hanteren doelen zoals vastgesteld door het Rijk. De doelen zijn gebaseerd op bestaand beleid. Voor 2050 gaat het om onderstaande langetermijndoelen. Daarnaast hebben wij doelen vastgesteld voor 2030 en uitgewerkt per thema wat we al doen en wat we in de komende jaren gaan doen.

Foto: Jan Almoes

Energietransitie – Elektriciteit

Thema Elektriciteit draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Inzet tot 2030
We willen concrete stappen zetten om de CO_2-uitstoot te verminderen in lijn met de doelen voor 2030 en 2050 uit de Klimaatwet. We richten ons hierbij op energiebesparing, het verduurzamen van de gebouwde omgeving en de inzet van duurzame warmtebronnen.

Zoals afgesproken in het Coalitieakkoord 2022-2026 ‘Samen denken & samen doen!’ zijn de afspraken in de Regionale Energiestrategie (RES) Drenthe leidend en bieden we tot 2030 geen ruimte meer aan de realisatie van grootschalige wind- en zonneparken.

Bij de realisatie van de resterende opgave op het gebied van duurzame opwek willen we ons focussen op de realisatie van zonne-energie op daken en zonne-opwek op basis van meervoudig ruimtegebruik (bijvoorbeeld zon op zandwinplassen of parkeerplaatsen) en geen ruimte meer bieden aan zonneparken op landbouw- en natuurgronden.

Daarnaast willen we kansen voor de inzet van groen gas en waterstof benutten. Bij de verkenning van andere warmtebronnen staan we open voor lokale initiatieven en streven naar een betekenisvolle mate van lokaal eigendom, zodat onze inwoners en ondernemers ook meeprofiteren van de opbrengsten.

De snelheid waarmee we de energietransitie kunnen vormgeven, hangt nauw samen met de ontwikkeling van het elektriciteitsnetwerk. We zien dat dit netwerk zwaar onder druk staat en dat er sprake is van netcongestie. Dit raakt niet alleen de verduurzaming van bestaande gebouwen. De beschikbare netcapaciteit is ook voorwaardenscheppend voor de ontwikkeling van woonplannen en de vestiging of uitbreiding van bedrijvigheid. We werken daarom nauw samen met onze netbeheerder bij de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk.

Foto: Jan Almoes

Die uitbreiding kost echter tijd en de financiële en personele capaciteit die daarvoor beschikbaar is, is beperkt.

Dat betekent dat ook gestuurd moet worden op de ontwikkeling van flexibele capaciteit, het effectief benutten van de beschikbare capaciteit en het prioriteren van de vraag naar extra capaciteit in het licht van schaarste. We voeren hierover gesprekken met de netbeheerder en andere Drentse partners en kijken welke bijdrage we hier op lokaal niveau aan kunnen leveren.

Energietransitie – Elektriciteit

Thema Elektriciteit draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

Strategisch doel Elektriciteit

De energietransitie vormt een integraal onderdeel van onze (toekomstige) ruimtelijke inrichting en ontwikkelingsplannen. Hierdoor anticiperen we op en vinden we oplossingen voor netcongestie door het uitbreiden en het slim benutten van de beschikbare netcapaciteit. We houden daarbij rekening met potentiële (nieuwe) energiedragers, opslagmogelijkheden, teruglevercapaciteit en gebruikers. We bieden meer mogelijkheden voor (kleinschalige) opwek, waardoor kansen worden gecreëerd voor het opwekken van 'eigen' energie.

Wat doen we al?

- In de Regionale Energiestrategie (RES) Drenthe hebben we een forse bijdrage gedaan om in 2030 ruim 0,68 TWh hernieuwbare energie op te wekken als bijdrage aan de Drentse opgave. We hebben op dit moment zo'n 96% van onze bijdrage gerealiseerd en verwachten dan ook dat we onze opgave voor 2030 halen.
- We zetten ons in voor het realiseren van structurele oplossingen voor knelpunten in het elektriciteitsnet door proactief mee te werken aan de uitbreiding van de energie-infrastructuur. Dit doen we in samenwerking met onze partners op RES-niveau binnen een provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK). In 2023 is het eerste pMIEK vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan de voorbereiding van een pMIEK 2.0 waarvan vaststelling is voorzien in 2025.
- We faciliteren de ontwikkeling van een elektrolyser voor de productie van groene waterstof nabij het zonnepark Vloeivelden Hollandia.
- We ondersteunen bedrijven bij de ontwikkeling van oplossingen om de bestaande netcapaciteit efficiënter te benutten op basis van advisering via 'Ik ben Drents ondernemer' (IBDO).

Wat gaan we doen?

- Noord-Nederland is door de EU aangewezen als Hydrogeen Valley. We verkennen daarom de kansen voor de inzet van waterstof.
- We doen onderzoek naar de mogelijke inzet van groen gas en thermische energie uit oppervlaktewater (bijv. kanalen).
- De energie-infrastructuur wordt een vast onderdeel van de ruimtelijke afwegingsprocessen.
- We gaan samen met de netbeheerder in gesprek over het programmeren van de gewenste investeringen in het energienet gericht op het mogelijk maken van duurzame ontwikkeling van wonen, bedrijvigheid en mobiliteit in onze gemeente.
- We ontwikkelen, bij voorkeur samen met onze RES-partners, een ruimtelijk kader voor energieopslag.
- We onderzoeken hoe we investeringen in het energienetwerk in wijken en dorpen slim kunnen combineren met het renoveren van wegen en groen.

Energietransitie Gebouwde Omgeving

Thema Gebouwde Omgeving draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

Inzet tot 2030
Uiteindelijk gaan we toe naar een gebouwde omgeving die CO_2-neutrale en aardgasvrij is. Dit betreft een complexe opgave, waarbij we afhankelijk zijn van veel factoren. Richting 2030 zetten we daartoe de eerste stappen zoals beschreven in onze Transitievisie Warmte. Naast het verduurzamen van woningen zetten we in op verduurzaming van bedrijfsgebouwen en maatschappelijk vastgoed, waarbij we als gemeente zelf het goede voorbeeld geven. We werken daarbij doelgroep- en wijkgericht. Veel inwoners en ondernemers hebben al het nodige gedaan om hun woning of bedrijfspand te verduurzamen of ontwikkelen daartoe initiatieven. Daar zijn we zeer blij mee. We ondersteunen hen daarbij en zetten in op gewenste gedragsverandering. We willen daarbij extra aandacht geven aan kwetsbare groepen, zoals inwoners met een kleine portemonnee. Het is daarom van belang om te benadrukken dat verduurzaming ook bijdraagt aan een comfortabele woning met lagere energielasten.

Strategisch doel Gebouwde Omgeving

Onze gebouwde omgeving is energiezuiniger en wordt in toenemende mate verwarmd op basis van duurzame warmtebronnen. Alle nieuwbouw is aardgasloos en voldoet aan de minimale energieprestatienorm BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen). Doordat we maatwerk bieden en aandacht hebben voor kwetsbare groepen is een duurzamere en comfortabelere woning met lagere energielasten voor alle inwoners bereikbaar.

Wat doen we al?

- We werken aan het aardgasvrij krijgen van woningen op basis van onze Transitievisie Warmte (TVW). Hiervoor werken we wijk-uitvoeringsplannen (WUP) uit samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We zijn gestart met een wijk-uitvoeringsplan in Valthe en Borger-Noord en er loopt een pilot 'toekomstbestendig wonen' in 2e Exloërmond.
- We nemen deel aan het Drents Energieloket (DEL) dat onze inwoners met onafhankelijk energieadvies en informatie over financieringsmogelijkheden helpt stappen te zetten richting CO_2-neutraal wonen.
- In 2030 hebben de gemeentelijke gebouwen minimaal Energie-label A. De gemeentelijke organisatie is klimaatneutraal in 2040.
- Bij de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed waarbij de gemeente eigenaar is of financier, kijken we welke aanvullende investeringen financieel en maatschappelijk verstandig en rendabel zijn in de richting van de energieprestatienorm ENG (Energie Neutrale Gebouwen).
- We hebben met de woningbouwcorporaties meerjarige prestatieafspraken gemaakt voor de periode 2024-2028 met betrekking tot de verduurzaming van sociale huurwoningen.
- We investeren in de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed in beheer van de gemeente, zoals sportvoorzieningen en scholen (op basis van het Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2023-2038 gemeente Borger-Odoorn). Ook andere eigenaren van

Energietransitie Gebouwde Omgeving

Thema Gebouwde Omgeving draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Strategisch doel Gebouwde Omgeving (vervolg)

Wat doen we al?

maatschappelijk vastgoed stimuleren wij om te verduurzamen.

- We informeren en inspireren onze inwoners om energie te besparen en te verduurzamen. Dat doen we door het geven van energiebesparingstips en het organiseren van energiemarkten. Ook zetten we ons lokale energiecoaches in en ondersteunen we inwoners met een laag inkomen bij de financiering.
- We hebben een pakket van negen maatregelen ingezet tegen energiearmoede, waaronder de verruimde inzet van energiecoaches, het FixTeam Drenthe dat inwoners helpt met realisatie van kleine duurzaamheidsmaatregelen als tochtstrips en LED-lampen, de energietoeslag, de energieregeling in de webwinkel en het bieden van maatwerkoplossingen.
- We hebben een energiebespaarbudget opgenomen in onze starterslening, zodat deze ook te gebruiken is voor het treffen van energiebesparende maatregelen.
- We ondersteunen bedrijven bij energiebesparing en de verduurzaming van panden en productieprocessen op basis van advisering via 'Ik ben Drents ondernemer' (IBDO).
- We werken vanuit de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe aan een pilot 'toekomstbestendige bedrijventerreinen' op Drentse Poort in Nieuw-Buinen.
- Vanaf 2019 zijn we gestart met het vervangen van alle verouderde straatlantaarns binnen de bebouwde kom door duurzamere exemplaren (LED). Voorzien is dat de laatste fase in 2024 wordt afgerond.

Energietransitie Gebouwde Omgeving

Thema Gebouwde Omgeving draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Strategisch doel Gebouwde Omgeving (vervolg)

Wat gaan we doen?

- We bouwen nieuwe duurzame en aardgasvrije woningen conform onze ambities uit de Woonvisie 2022+ en de regionale woondeal Zuidoost Drenthe.
- We ontwikkelen een ruimtelijk kader voor de realisatie van kleine windmolens op boerenerven en op daken.
- We onderzoeken, waar mogelijk in RES-verband, welke kansen en mogelijkheden er zijn om zon op dak en zon bij meervoudig ruimtegebruik nader te stimuleren.
- We actualiseren onze Transitievisie Warmte uiterlijk in 2026.
- We ontwikkelen een Lokale Isolatiestrategie om inwoners te ondersteunen bij het isoleren van woningen.
- We ontwikkelen een routekaart en financieringsstrategie voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed in eigendom van de gemeente.
- We hebben drie bedrijventerreinen in Borger-Odoorn: Borger, 2e Exloërmond en Nieuw-Buinen. We ontwikkelen samen met ondernemers op deze terreinen een collectieve aanpak voor de verduurzaming.
- Als toeristische gemeente willen we een voortrekkersrol vervullen in het kader van duurzaam en circulair toerisme. In onze nieuwe visie Recreatie & Toerisme werken we dit verder uit.
- Om het effect van energetische maatregelen te optimaliseren, zetten we meer in op bewustwording en gedragsverandering bij inwoners. Hierbij werken we samen met maatschappelijke partners, zoals de woningbouwcorporaties.
- De focus in de aanpak van energiearmoede verschuift meer richting lange termijn. Van een acute noodsituatie naar aandacht voor bestaanszekerheid en een inclusieve energietransitie. We onderzoeken samen met de woningbouwcorporaties, de sociale teams en Andes hoe we kwetsbare groepen nog beter in beeld kunnen krijgen en ondersteunen.
- Het ene gebied is het andere niet. We werken daarom vanuit een maatwerkaanpak om de organisatiekracht in gebieden te ondersteunen bij de verduurzaming van woningen.
- We onderzoeken de mogelijkheden van een energiefonds binnen de BOCE-samenwerking.
- We inventariseren wat we samen kunnen doen om de landbouw duurzamer en meer circulair te maken. We trekken hierbij samen op met de provincie en volgen landelijke ontwikkelingen.

Duurzame Mobiliteit

Thema Duurzame Mobiliteit draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Inzet tot 2030

Bereikbaarheid is een belangrijke randvoorwaarde voor de leefbaarheid en sociaal-economische ontwikkeling en daarmee van de brede welvaart. Wij onderstrepen het belang van de verduurzaming van de wijze waarop wij ons verplaatsen. Het verduurzamen van onze mobiliteit willen we vormgeven door minder te verplaatsen (bijv. door kansen van digitaal werken te benutten), door anders te verplaatsen (meer gebruik OV, fiets, lopen) en door groener te verplaatsen (minder gebruik fossiele brandstoffen). We stellen hierbij als randvoorwaarde dat mobiliteit voor al onze inwoners bereikbaar, veilig en betaalbaar blijft. We zijn hierbij wel in grote mate afhankelijk van landelijke en regionale ontwikkelingen.

Wij zien onze rol in deze vooral als voorwaardenscheppend als het gaat om de ontwikkeling van onze infrastructuur, verduurzaming van ons eigen wagenpark, de lobby voor het behoud en waar mogelijk de verbetering van het openbaar vervoer en het tijdig realiseren van een toegankelijk, betaalbaar, betrouwbaar en veilig netwerk van laadinfrastructuur om elektrisch reizen aantrekkelijker en toegankelijker te maken voor iedereen.

Strategisch doel Duurzame Mobiliteit

Duurzame vormen van vervoer, zoals openbaar vervoer, de fiets, deelmobiliteit en elektrisch autovervoer komen meer en makkelijker beschikbaar voor onze inwoners en medewerkers van bedrijven. Betaalbaarheid en toegankelijkheid moeten daarbij zijn geborgd zodat iedereen er over kan beschikken. Het bevorderen van duurzame mobiliteit is een integraal onderdeel van het beleid bij grond-, weg- en waterbouw en ruimtelijke inrichting en de ontwikkeling en inzet van het eigen wagenpark.

Wat doen we al?

- We hebben samen met de provincie en de andere Drentse gemeenten een Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) uitgewerkt om vanuit Drenthe een bijdrage te leveren aan de landelijke opgave op het gebied van duurzame mobiliteit. Er wordt gewerkt aan een nieuwe versie van het RMP.
- We werken in BOCE-verband aan de realisatie van brede, comfortabele doorfietsroutes om inwoners en bezoekers te verleiden de fiets te pakken, waaronder de Doorfietsroute Borger-Exloo-Valthe-Emmen.
- We zetten ons samen met het OV-Bureau Groningen – Drenthe, de provincie en de andere Drentse gemeenten in voor goed, toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer in Drenthe. We willen de OV-bereikbaarheid van onze gemeente verder verbeteren door de realisatie van de Nedersaksenlijn.
- We werken aan de doorontwikkeling van de OV-hub in Borger als belangrijke schakel om de kwaliteit van het openbaar vervoer in de regio te versterken met duurzaam fijnmazig vervoer richting het achterland.

Duurzame Mobiliteit

Thema Duurzame Mobiliteit draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

- We werken aan een plan om het wagenpark van de buitendienst te verduurzamen. Onze dienstauto's zijn al elektrisch.
- We hebben samen met de provincies Groningen en Drenthe en een groot aantal Drentse en Groningse gemeenten een concessieovereenkomst gesloten met Equans om in de periode 2023-2026 laadpalen te realiseren in de publieke ruimte voor inwoners die geen eigen oprit hebben. De beleidsmatige randvoorwaarden voor de realisatie van de laadinfrastructuur hebben wij vastgelegd in een laadvisie.

Wat gaan we doen?

- We willen het recreatief en utilitair (woon-werk en school) gebruik van de fiets stimuleren door het kwalitatief versterken van ons netwerk van fietspaden op basis van het Fietsplan Borger-Odoorn.
- We zien dat ondernemers kansen zien voor het benutten van waterstof voor de verduurzaming van mobiliteit. Daarom willen we ruimte bieden aan de realisatie van een vulpunt voor waterstof.
- We onderzoeken op welke wijze we kunnen bijdragen aan het vergroten van het aanbod van deelmobiliteit.
- Organisaties met 100 of meer werknemers zijn vanaf 1 juli 2024 verplicht te rapporteren over het zakelijke verkeer en het woon-werkverkeer van hun medewerkers. Dit geeft inzicht in mogelijke maatregelen voor CO_2-reductie van werkgebonden personenmobiliteit. Wanneer duidelijk is wat de gevolgen zijn, zullen we bezien wat dit voor Borger-Odoorn betekent.
- We zetten in op het elektrificeren van het doelgroepenvervoer.
- We volgen ontwikkelingen over slimme logistiek in de gemeente waarmee verspilling van energie en grondstoffen kan worden verminderd.
- We willen bezien hoe we het maken van duurzame keuzes bij aanbestedingsprojecten op het gebied van wegen, riool en openbaar groen kunnen bevorderen via ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- We werken samen met de provincie en de andere Drentse gemeenten aan het stimuleren van duurzaam mobiliteitsgedrag.

Klimaatadaptatie

Thema Klimaatadaptatie draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

13 KLIMAATACTIE

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Inzet tot 2030
Het klimaat verandert. Ook in Borger-Odoorn hebben we daardoor steeds vaker te maken met droogte, heftige regenval en hoge temperaturen. We vinden het daarom van belang om goed voorbereid te zijn op de uitdagingen die klimaatverandering met zich meebrengt en daarnaar te handelen. We vergroten de weerbaarheid en veerkracht van onze fysieke leefomgeving tegen wateroverlast, droogte en hittestress. Om dit voor elkaar te krijgen, integreren we klimaatbestendig ontwerpen in de ruimtelijke ordening (bijv. bij woningbouw en inrichtingsplannen). We benutten hierbij ook koppelkansen voor onze doelen op het gebied van biodiversiteit en gezondheid. Een groenere omgeving biedt meer leefruimte voor de natuur en nodigt uit om meer te bewegen. Ondanks de te nemen ruimtelijke adaptieve maatregelen is het mogelijk dat we hinder ondervinden van de gevolgen van klimaatverandering. We leren dit te accepteren en passen ons daar op aan, door bijvoorbeeld een hitteplan te ontwikkelen en lessen te trekken uit bodemdalingsvraagstukken. We gebruiken de klimaatstresstesten en klimaatdialogen om goed in gesprek te blijven met onze partners. We geven het goede voorbeeld bij de inrichting van de openbare ruimte, bij aanpassingen aan onze gemeentelijke eigendommen en bij bouwontwikkelingen.

Strategisch doel Klimaatadaptatie

Onze ruimtelijke inrichting is klimaatbestendiger en veerkrachtiger. Hierdoor minimaliseren we schade als gevolg van droogte en wateroverlast. We richten de openbare ruimte beter in rekening houdend met hittestress, wateroverlast en droogte. Inwoners en organisaties zijn meer bewust en geactiveerd op klimaatadaptatie en voeren klimaat adaptieve maatregelen uit.

Wat doen we al?

- Binnen het Samenwerkingsverband Noordelijke Vechtstromen (SNV) werken we aan een Regionale Adaptatiestrategie (RAS) met bijbehorende regionale uitvoeringsagenda (RUA). De RAS en de RUA beschrijven hoe we ervoor kunnen zorgen dat de regio zich goed en tijdig aanpast aan het veranderende klimaat op basis van gezamenlijke regionale doelen voor de lange termijn en welke maatregelen we willen treffen om deze doelen te realiseren.
- We werken samen met de agrarische sector, de provincie en de waterschappen aan het tegengaan danwel vertragen van veenoxidatie.
- We werken aan het vergroenen van schoolpleinen.
- We werken aan de afkoppeling van hemelwater van het riool conform het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) Borger-Odoorn 2023-2029.
- We werken in regionaal verband aan de uitwerking van een subsidieregeling om inwoners te stimuleren om klimaatadaptieve maatregelen te nemen, zoals het vervangen van stenen door groen of het afkoppelen van regenwater van het riool.
- We investeren in klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte.

Klimaatadaptatie

Thema Klimaatadaptatie draagt bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

13 KLIMAATACTIE

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Wat gaan we doen?

- De Omgevingswet biedt kansen om klimaatadaptatie te borgen in de instrumenten van deze wet. We werken nader beleid uit hoe we klimaatadaptatie kunnen borgen als onderdeel van (ruimtelijke) afwegingen en keuzes met als basis het principe 'water en bodem sturend'. Doel hiervan is het ruimtegebruik op lange termijn minder kwetsbaar maken voor weersextremen als gevolg van klimaat-verandering, het beschermen van onze watervoorraden, de (grond) waterkwaliteit en de biodiversiteit en het tegengaan van onom-keerbare effecten van bodemdaling. Water en bodem sturend voor de ruimtelijke planvorming betekent dat we met de functie en het ruimtegebruik zo veel mogelijk aansluiten bij de natuurlijke kenmerken van het water- en bodemsysteem.
- De doelen en maatregelen uit de RAS gaan we uitwerken in een Lokale Adaptatiestrategie (LAS).
- We betrekken klimaatadaptatie meer als uitgangspunt bij het maken van afspraken met externe partijen, maatschappelijke partners en opdrachtnemers.
- We ontwerpen onze openbare ruimte en directe leefomgeving toekomstbestendig. Dit houdt in dat we bij gebieds-ontwikkelingen en herinrichting van bestaande wijken de gevolgen van klimaatverandering meenemen in het ontwerp.
- We werken met regionale partners samen in de aanpassing van de leefomgeving en communicatie over klimaatadaptatie, zoals de waterschappen, de woningbouwcorporaties en de Veiligheidsregio Drenthe.
- We intensiveren de communicatie over het belang van klimaatadaptatie, mogelijke maatregelen en subsidies in de richting van inwoners en bedrijven.

Foto: iStock - Venemama

Circulaire Economie

Thema Circulaire Economie draagt bij aan de de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

Inzet tot 2030
Door efficiënter om te gaan met grondstoffen leveren we een bijdrage aan de doelen op het gebied van klimaat en biodiversiteit en verminderen we de uitstoot van broeikasgassen. Daarom stimuleren wij afvalscheiding, recycling en hergebruik van producten zodat er minder fossiele grondstoffen nodig zijn voor nieuwe producten. We faciliteren innovatie en samenwerking met en tussen (lokale) bedrijven, sectoren en gemeenschappen om stappen in de transitie naar een circulaire economie te realiseren. Ook als gemeente leveren we daarbij onze bijdrage en we delen onze ervaringen. We trekken op met de bouw- en infrastructuursector, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen om circulariteit gezamenlijk vorm en inhoud te geven.

Strategisch doel Circulaire Economie

Inwoners en ondernemers handelen meer circulair, zowel thuis en bij bedrijven als bij het gemeentelijke afvalbrengpunt. Zij zien afvalstromen steeds meer als grondstof. Producten hergebruiken en repareren wordt meer vanzelfsprekend en bij bouw en verbouw van woningen en andere gebouwen wordt in toenemende mate uitgegaan van een circulair ontwerp en het benutten van circulaire bouwmaterialen. Ondernemers werken steeds meer circulair, bijvoorbeeld door minder grondstoffen te gebruiken, hergebruik, reparatie en recycling van producten en bij het ontwerp van producten hiermee al rekening te houden. Als gemeente spelen we hierin een ondersteunende rol. Ook geven we zelf het goede voorbeeld, met een organisatie die meer circulair werkt. De samenwerking met onderwijsinstellingen, bouw en bedrijfsleven wordt breder en beter.

Wat doen we al?

- In 2023 hebben we in Drents verband vanuit de gemeentelijke samenwerking op het gebied van afval en grondstoffen een manifest ondertekend om toe te werken naar een circulaire economie in 2050.
- We zetten in op beter afval scheiden, het verminderen van restafvalstromen en hergebruik van afval als grondstof op basis van de uitvoering van de Grondstoffenvisie 2021-2025.
- Samen met Woonservice hebben we een pilot opgezet om acht circulaire woningen te bouwen in Valthermond en bij de nieuwbouw van Sporthal De Koel in Borger hergebruiken we elementen uit de voormalige sporthal, zoals de vloerdelen.
- We geloven erin dat producten een tweede leven kunnen hebben en stimuleren mensen en bedrijven hiernaar te handelen.
- De afvalcoach geeft voorlichting en ondersteunt onze inwoners op het gebied van afval en circulariteit. De inwoners ontvangen via AfvalWijzer app, per inzameldag informatie over de hoeveelheid afval die zij hebben aangeboden met de bijbehorende kosten.

Circulaire Economie

Thema Circulaire Economie draagt bij aan de de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

Wat gaan we doen?

- We gaan als gemeente nader verkennen wat ons te doen staat op het gebied van circulariteit en welke kansen er liggen voor Borger-Odoorn. Hierbij willen we ook bezien welke rol de buurtkamers, de ruilgoederenbank en het buurtbedrijf kunnen spelen.
- Bij woningenbouwontwikkelingen en gebiedsontwikkeling bieden we ruimte aan kansen voor circulariteit. Hierbij werken we onder meer samen met de woningbouwcorporaties.
- We willen gezamenlijk met de bouwsector en agrarische sector kansen verkennen voor het ontwikkelen van biobased materialen passend bij de transitie naar een duurzame en circulaire landbouw.
- Met onderwijsinstellingen willen we werken aan lesprogramma's om leerlingen meer bewust te maken van circulariteit en daarin op te leiden.
- We streven ernaar om groente-, fruit- en tuinafval voor 90% te composteren. We proberen de grondstoffen zo zuiver mogelijk te krijgen.
- We gaan een plan uitwerken om ons afvalbrengpunt door te ontwikkelen tot een grondstoffencentrum waarbij we afvalstromen nog beter scheiden en meer hergebruiken.
- De bouw- en infrastructuursector zijn belangrijke spelers binnen circulariteit. We willen in gesprek om te bezien hoe in deze sectoren meer circulair kan worden gedacht en gehandeld. Daarnaast verkennen we de mogelijkheden om in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid en bestekken voorwaarden te stellen die circulariteit stimuleren.

Foto: PreZero

- We bezien hoe we het gebruik van streekproducten kunnen ondersteunen.
- We gaan de haalbaarheid onderzoeken van 'repair cafés' en/of circulaire ambachtscentra in onze gemeente. Ook zoeken we naar samenwerking met andere ons omringende gemeenten.

Natuur & Biodiversiteit

Thema Natuur & Biodiversiteit draagt bij aan de de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

13 KLIMAATACTIE
14 LEVEN IN HET WATER
15 LEVEN OP HET LAND
17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Inzet tot 2030
Als gemeente werken we samen met onze partners aan het beschermen van (lokale) flora en fauna en een robuuste ontwikkeling van onze natuur. We streven naar een vergroting van de biodiversiteit door inheemse planten en dieren te ondersteunen en ecologische habitats te creëren, te herstellen en ruimte te geven. We kijken daarbij naar de fauna en de plekken die daarbij horen en passen. Onze gebouwde omgeving en buitenruimte richten we natuurinclusief in. We vragen het Rijk en de provincies om in samenwerking heldere normen te stellen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Samen met de provincie, de landbouwsector en andere gebiedspartners zetten we ons in voor het behalen van de landelijk vastgestelde doelen op het gebied van natuur, stikstof, klimaat, water en bodem vanuit de samenwerking binnen het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG). Het behalen van deze doelen vraagt om duidelijke keuzes maar biedt ook kansen. We vinden het daarbij van belang dat er een duidelijk toekomstperspectief komt voor onze agrarische sector en dat de plannen ook ruimte bieden voor investeringen in en bijdragen aan de sociaal-economische vitaliteit en leefbaarheid.

Strategisch doel Natuur & Biodiversiteit

Natuur en biodiversiteit zijn integraal onderdeel van onze ruimtelijke afwegingen. Water kent een steeds betere kwaliteit en wordt meer en beter vastgehouden in ons gebied, waardoor de kans op verdroging van natuurgebieden afneemt en er voldoende water beschikbaar is voor de beregening van landbouwgewassen. De biodiversiteit in onze fysieke omgeving bevordert de natuurlijke bestrijding van plagen en het herstel van soorten. Agrarisch natuurbeheer wordt algemener en we werken met gebiedsgerichte opgaven aan minder stikstofuitstoot. Onze omgeving is meer natuurinclusief ingericht. De agrarische sector in onze gemeente zet stappen in de duurzaamheidstransitie in balans met de draagkracht van de sector en ons gebied.

Wat doen we al?

- We participeren actief in het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG).
- We werken samen met de provincie en waterschappen aan de doelen en opgaven in relatie tot Natura 2000, Natuur Netwerk Nederland (NNN) en de Kaderrichtlijn Water (KRW).
- We werken aan een plan voor het meer ecologisch beheren van onze bermen.
- We werken aan natuureducatie met onze partners.

Natuur & Biodiversiteit

Thema Natuur & Biodiversiteit draagt bij aan de de Duurzame Ontwikkelingsdoelen:

13 KLIMAATACTIE
14 LEVEN IN HET WATER
15 LEVEN OP HET LAND
17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Foto: Diana Tjeerdsma

Wat gaan we doen?

- Binnen de landbouw komt de komende jaren een transitie op gang waarmee we aan de slag moeten. Hiervoor is samenwerking met partners essentieel. Landbouw en landgebruik zijn belangrijke onderwerpen en deze worden in samenhang met natuur en biodiversiteit benaderd.
- We zetten ons meer actief in voor de bescherming van bedreigde soorten onder de Wet natuurbescherming. Hierdoor wordt het in onze gemeente beter mogelijk om werkzaamheden op een natuurvriendelijke manier uit te voeren (onder andere woningisolatie, sloop, renovatie en nieuwbouw).
- We willen ruimte bieden aan de ontwikkeling van voedselbossen gericht op duurzame voedselproductie.
- Als onderdeel van het toekomstbestendig maken van onze bedrijventerreinen zetten we in op vergroening.
- We gaan werken aan het versterken van de groenblauwe dooradering (bermen, watergangen, bosjes, houtwallen etc.) door corridors in het buitengebied en groene verbindingen in de dorpen aan te brengen.
- Agrarisch natuurbeheer wordt versterkt. We blijven in samenwerking met onze agrariërs werken aan het creëren van meer locaties voor bloemrijke akkers en het inzetten op streekbeheer en landschapsonderhoud.

Hoofdstuk 6 | Hoe verder?

In onze verduurzamingsstrategie staat samenwerking centraal en we willen vooral aan de slag. Oftewel ‘Samen duurzaam doen!’.
Want als gemeente kunnen we dit niet alleen. Simpelweg omdat we niet overal en alleen aan de knoppen draaien. We zijn afhankelijk van initiatieven en acties van anderen. Iedereen is nodig om een stuk van de duurzaamheidspuzzel te leggen.

Rollen van de gemeente

Als gemeente hebben we in de duurzaamheidsopgaven diverse rollen. Welke rol we wanneer hebben, is afhankelijk van de opgave en de samenwerkingspartner(s). Om de juiste rol te pakken, maken we per actie (situationeel) een afweging. We maken onderscheid in twee typen rollen die we als gemeente aan kunnen nemen:

- **Regierol**: hierbij hebben we als gemeente een initiërende rol en treden we regisserend op. De gemeente is hierbij meestal initiatiefnemer voor inspanningen, processen en/of projecten;
- **Faciliterende rol**: het initiatief ligt bij derden en de gemeente ondersteunt en moedigt aan waar mogelijk, passend bij onze rol en verantwoordelijkheid. Dit kan financieel, met kennisdelen, via lobby, e.d.

Uitvoeringsagenda en jaarplannen

De Duurzaamheidsagenda is strategisch van aard. De inspanningen die we gaan leveren om de gestelde doelen te bereiken, werken we uit in een uitvoeringsprogramma. In dit meerjarige programma kijken we vooruit en formuleren we onze tactische doelen en meetbare resultaten op programmaniveau aan de hand van de vijf thema’s in deze Duurzaamheidsagenda. Dit uitvoeringsprogramma gaat ter informatie naar de raad. Het doelbereik binnen het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd aan de hand van een monitoringsrapportage waarin we de voortgang laten zien van wat we doen. Waar nodig zal het uitvoeringsprogramma worden bijgesteld. Het is aan het college in samenwerking met het management om de uitvoering te regelen en te borgen. Door wie en wanneer inspanningen worden opgepakt wordt opgenomen in interne jaarplannen. Deze jaarplannen hebben niet alleen betrekking op een specifiek jaar, maar kijken ook een jaar vooruit. De jaarplannen maken het mogelijk om te prioriteren. We stellen onszelf daarbij steeds de vraag wat we gaan doen en of dat realistisch en haalbaar is. En ook welke rol we daarbij hebben. De acties uit het uitvoeringsprogramma komen via de jaarplannen terecht bij de disciplines waar ze horen en die gaan daar integraal mee aan de slag.

Monitoring

We monitoren de voortgang van het uitvoeringsprogramma. Zo staan we stil bij de successen en kunnen we tijdig bijsturen als we doelen niet lijken te halen. Daarvoor bepalen we indicatoren aan de hand waarvan we de stand van zaken kunnen meten. Via onder andere de Klimaatmonitor zijn basisdata beschikbaar voor diverse thema’s van dit programma. Deze data, aangevuld met gegevens vanuit de gemeentelijke organisatie en regionale samenwerking zoals de RES Monitor Drenthe, gebruiken we om de impact van maatregelen te monitoren. We gaan ook bezien of een instrument als de CO_2-prestatieladder ons kan helpen om ons op de juiste koers te houden.

Participatie en communicatie

We informeren, inspireren en stimuleren doelgroepen om in beweging te komen. Bewustwording groeit en iedereen doet mee. Er wordt handelingsperspectief geboden, door kennis te delen en de weg naar subsidies te wijzen. De gemeente zoekt samenwerking en nodigt uit tot participatie (conform de kaders uit onze visie op participatie ‘Bouwen aan een nieuw samenspel’). Dit zorgt ervoor dat mensen een actieve rol willen spelen. Voorbeelden worden gedeeld, we leren en zien wat in de gemeente gebeurt. We geven het goede voorbeeld met maatregelen en we organiseren (duurzaamheids-)bijeenkomsten (intern en extern).
De gemeente informeert en inspireert met aansprekende voorbeelden en goed gedrag. We bieden een podium aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners met goede aansprekende voorbeelden.

Fondsenwerving

Voor de opgaven op het gebied van duurzaamheid worden omvangrijke fondsen beschikbaar gesteld (Europees, landelijk, provinciaal, e.d.) en deze fondsen zijn nodig om de ambities en doelen te realiseren. We gebruiken onze ervaring rondom fondsenwerving en komen tot een aanpak fondsenwerving voor deze Duurzaamheidsagenda. Hierbij zoeken we aansluiting bij andere opgaven binnen (en buiten) de gemeente en streven we naar eenduidigheid, ontschotten en vindbaarheid. Lobby is een belangrijk instrument. Waar mogelijk sluiten we aan bij bestaande initiatieven om dubbelingen te voorkomen. Hierbij verbinden we kennis en kunde, en zorgen we dat we voor een brede range aan fondsen in aanmerking komen.

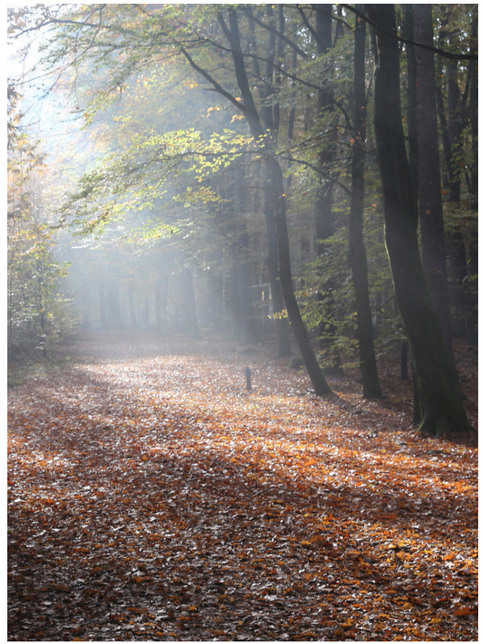

Foto: Zeilemaker

Regionale samenwerking

De opgaven op het gebied van duurzaamheid zijn groot en complex en vragen veel van de ambtelijke organisatie. Ook zien we dat in toenemende mate specialistische kennis nodig is.
Daarom pakken we zaken, waar mogelijk en van toegevoegde waarde, in regionaal verband op waarbij de invulling wordt bepaald door de specifieke opgave. Een mooi voorbeeld hiervan is het in 2023 opgerichte Flexteam Warmtetransitie Drenthe dat bestaat uit procesbegeleiders die de Drentse gemeenten ondersteunen bij de wamtetransitie.

Tot slot

Deze Duurzaamheidsagenda geeft ons richting op de vijf verschillende duurzaamheidsthema's. We betrekken onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners op een participatieve manier om gezamenlijk te bouwen aan een veerkrachtige, toekomstbestendige en bloeiende gemeente Borger-Odoorn!

Foto: Albert Hoiting

Gemeente Borger-Odoorn

www.borger-odoorn.nl